

Huddinge

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning

Vänsterpartiets förslag

2024-10-16

Bakgrund

Enligt kommunallagen ska kommunen ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer. Kommunfullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt hantering av resultatutjämningsreserv om kommunen väljer att använda sådan. Syftet är att ge en långsiktig ekonomisk inriktning och målsättning som ska beaktas i budgetarbetet. Riktlinjerna ska precisera vad god ekonomisk hushållning betyder i kommunen och hur det kan uppnås.

God ekonomisk hushållning innebär inte enbart att ekonomin går ihop, utan innefattar även ett krav på att pengarna används till rätt saker. Det betyder också att kommunen måste ha en beredskap att möta framtida utmaningar genom att i god tid vidta nödvändiga åtgärder i stället för insatser i efterhand. Riktlinjerna ska definieras utifrån den enskilda kommunens särskilda förutsättningar.

För verksamheten ska anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. För ekonomin ska anges de finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. En förutsättning för god ekonomisk hushållning är att det finns ett tydligt samband mellan resurser, prestationer, resultat och effekter.

Lagstiftaren har inte specificerat vad som i praktiken utgör en god ekonomisk hushållning. I förarbetena anges att kommunerna ska använda offentliga medel på ett effektivt och ändamålsenligt sätt utifrån ett verksamhetsperspektiv. De förbrukade resurserna ska generera ett värde för de som brukar kommunernas service. Sambandet mellan resurser, prestationer och resultat är utifrån verksamhetsperspektivet centralt och ska beaktas när verksamheten budgeteras, följas upp och analyseras.

Utifrån ett finansiellt perspektiv handlar god ekonomisk hushållning om att varje generation ska bekosta sin konsumtion så att intergenerationell rättvisa därmed säkerställs. Denna så kallade generationsprincip har varit bärande ända sedan kommunerna bildades.

Kommunens finansiella mål

Kommunens finansiella mål för att uppnå god ekonomisk hushållning är:

1. Resultatmål för kommunen på **en** procent av skatter och generella statsbidrag exklusive exploatering och gatukostnadsersättning
2. Skuldtak på 130 procent av intäkterna från skatter och generella statsbidrag

3. Självfinansieringsgraden ska över ett femårsnitt inte understiga 100 procent för skattefinansierad verksamhet och 40 procent för affärsdriven verksamhet
 - a. Självfinansieringsgraden sänks temporärt 2025–2029 till 80 procent för skattefinansierad verksamhet och 30 procent för affärsdriven verksamhet

Resultatmål för kommunen på en procent av skatter och generella statsbidrag exklusive exploatering och gatukostnadsersättning

Huddinge kommuns intäkter ska varje år överstiga löpande kostnader i syfte att i högre grad självfinansiera investeringar, ha beredskap för oförutsedda händelser och förändrade omvärldsfaktorer. Intäkterna ska därför i ett längre perspektiv överstiga kostnaderna för att kommande generationer inte ska betala för överkonsumtion idag.

För att Huddinge ska klara de framtida demografiska utmaningarna med ökad befolkningstillväxt och åldrande befolkning behöver kommunen uppvisa positiva resultat. Kommunen ska vara rustad för långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling även vid nedgång i samhällsekonomin. För att få ett långsiktigt hållbart resultat som bidrar till att hålla tillbaka lånefinansieringen och inte kortsiktigt vidta åtgärder som kan vara till skada för verksamheten behöver kommunens resultat överstiga 1 procent av skatt, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämnning, exklusive exploatering och gatukostnadsersättning. Anledningen till att det senare är exkluderat beror på att markförsäljningar och andra engångsintäkter inte ska täcka löpande utgifter.

Skuldtak på 130 % av intäkterna från skatter och generella statsbidrag

En central fråga för Huddinge kommun har varit och kommer under flera år att vara en hög investeringstakt och kommande skuldsättning. Kommunen planerar för stora investeringar för att klara kommunens framtida åtaganden till följd av kommunens planerade tillväxt. För att undvika att skuldtaket urholkas i takt med inflationen bör det vara kopplat till kommunens intäkter från skatter och generella statsbidrag.

Självfinansieringsgraden ska över ett femårsnitt inte understiga 100 % för skattefinansierad verksamhet och 40 % för affärsdriven verksamhet

Det långsiktiga målet bör vara en självfinansieringsgrad på 100 procent för skattefinansierad verksamhet och 40 procent för affärsdriven verksamhet. Med 100 procentens självfinansieringsgrad ökar inte den skattefinansierade

verksamhetens skulder. Det är dock motiverat med en temporär sänkning av målen under de kommande investeringstunga år, då flera nyinvesteringar genomförs. Självfinansieringsgraden för skattefinansierat verksamhet sänks till 80 procent och till 30 procent för affärdriven verksamhet åren 2025 – 2029. Givet den höga förväntade skuld tillväxten inom såväl kommun som koncern de närmsta åren är 100 procent självfinansieringsgrad en rimlig nivå därefter.

Styrning

Kommunens målstyrning utgår från den politiska inriktningen i **Vänsterpartiets förslag till Mål och budget**, i syfte att prioritera insatser inom de kommunövergripande målen. Fullmäktige fastställer övergripande mål och indikatorer för kommunen. Samtliga nämnder kopplar mål och indikatorer till de av kommunfullmäktige fastställda målen.

En förutsättning för en god ekonomisk hushållning är att det finns ett tydligt samband mellan resurser, prestationer, resultat och effekter. Styrningen med avseende på resurser, prestationer och resultat ska vara tydlig och ändamålsenlig. Resursfördelningen ska vara förankrad i realistiska bedömningar av det ekonomiska utrymmet.

För Huddinge kommun är volymförändringar i kärnverksamheten särskilt viktiga att ta hänsyn till på ett realistiskt sätt i den ekonomiska planeringen. **I det fall underlaget minskar inom en verksamhet ska det prioriteras att exempelvis minska barngrupper i förskolan med bibehållen personaltäthet. Omprioriteringar som stärker Huddinges välfärd är det primära målet. Därför måste i andra fall ekonomiskt utrymme frigöras och omprioriteras till verksamheter med växande behov. I kommunens årliga budget bör det finnas en beredskap för en volymutveckling, som inte kunnat förutses, likaså ska kommunen ha viss motståndskraft för andra omvärldsfaktorer.**

Bolagen ska i sin planering och uppföljning ha en tydlig koppling till kommunfullmäktiges mål utifrån uppdrag och ansvarsområde. Kommunen ska utöva en tydlig och effektiv ägarstyrning av de kommunala bolagen med stöd av ägardirektiv.

Metod

Huddinge kommun ska, i syfte att uppnå bästa möjliga **välfärd för** varje insatt skattekrona, söka samverka med andra aktörer och organisationer. Samverkan kan syfta till att skapa skalfördelar, säkra kompetens, sänka kostnader, förbättra kvalitet mm. Inom kommunkoncernen ska funktioner, som kan lösas gemensamt,

samordnas i största möjliga utsträckning. Samverkan med andra kommuner, till exempel inom ramen för kommunalförbund och bolag, ska eftersträvas när så anses lämpligt.

Inom ramen för jämförelser med andra kommuner kan kvalitativa och kostnadseffektiva lösningar hittas. Det finns stora skillnader i produktivitet och styckkostnader bland Sveriges kommuner. Huddinge kommun ska aktivt använda jämförelser med andra kommuner som ett verktyg **för att leverera en bättre och mer kvalitativ välfärd till Huddingeborna.**

En god anpassningsförmåga är en nyckelfaktor för att uppnå god ekonomisk hushållning i en orolig och föränderlig omvärld, kombinerat med en hög investeringstakt i Huddinge.

Uppföljning

Nämnder och bolag ska årligen följa upp sin verksamhet med avseende på mål, resurser, prestationer, resultat och effekter. Varje nämnd och bolag ansvarar för att uppnå uppsatta mål, utföra givna uppdrag och bedriva verksamheten inom de ekonomiska ramar fullmäktige fastställt.

Kommunstyrelsen har ett uppföljningsansvar och ska göra påpekanden relativt övriga nämnder och vid behov ta initiativ till att kommunfullmäktige agerar.

Uppföljning görs löpande under året och den slutliga bedömningen av god ekonomisk hushållning görs i årsredovisningen utifrån framför allt uppfyllelsen av verksamhetsmålen respektive de finansiella målen.

Behov av regelbundna finansiella analyser med översyn av de finansiella målen

Osäkerhet präglar den kommunalekonomiska kontexten. Utvecklingen av invånarantalet, skatteunderlaget och inflationen har haft stora såväl positiva som negativa avvikelser under senare år.

Det gäller i högsta grad även Huddinge kommun. Det finns skäl att tro att osäkerheten fortsätter. En finansiell analys med tioårigt perspektiv och översyn av de finansiella målen ska därför genomföras en gång per mandatperiod.

Riktlinjer för reservering och disponering av resultatreserven (RER) samt disponering av resultatutjämningsreserven (RUR)

Reservering av resultatreserven

Reservering till resultatreserv får maximalt göras med det belopp som motsvarar den del som överstiger kommunens finansiella resultatmål (en procent av skatter och generella statsbidrag exklusive exploatering och gatukostnadsersättning).

Disponering av resultatreserven

Den bör till exempel kunna användas för att täcka vissa särskilda, planerade kostnader ett enskilt år, exempelvis till följd av nödvändig omstrukturering av verksamhet för att på sikt nå en god ekonomisk hushållning.

Resultatreserven bör även kunna användas vid oförutsedda utgiftsökningar eller inkomstbortfall, så länge det bidrar till att uppnå god ekonomisk hushållning.

Resultatutjämningsreserven

Från och med räkenskapsåret 2024 är det inte längre möjligt att avsätta medel till resultatutjämningsreserven. Det är dock tillåtet att anspråka medel till och med 2033.

Riktlinjer för resultatutjämningsreserven

Riktvärdet för när det är tillåtet att disponera medel ur resultatutjämningsreserven är när den årliga tillväxten i det underliggande skatteunderlaget i riket är lägre än den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren.

Beslut om att disponera medel från resultatutjämningsreserven beslutas i samband med kommunfullmäktiges beslut om budget. Beslut om disponering följs upp och, vid behov, revideras i samband med kommunfullmäktiges beslut om delårsrapport och årsredovisning.